

Srđan Golubović
Marko Dimitrijević

**PRIRUČNIK O KOORDINACIJI
MONETARNE POLITIKE
U EVROPSKOJ UNIJI**

**HANDBOOK ON MONETARY POLICY
COORDINATION IN THE
EUROPEAN UNION**

With the support of Erasmus plus program of European Union

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**PRIRUČNIK O KOORDINACIJI MONETARNE
POLITIKE U EVROPSKOJ UNIJI***

Prvo izdanje, Niš, 2020. godine

Izdavač:

Pravni fakultet Univerziteta u Nišu
- Centar za publikacije -

Autori:

Prof. dr Srđan Golubović
Doc. dr Marko Dimitrijević

Za izdavača:

Prof. dr Goran Obradović, dekan

Tehnički urednik:

Vladimir Blagojević

Lektor:

Jelena Mladenov

Štampa:

„Medivest“ Niš

ISBN: 978-86-7148-276-9

Tiraž:

60 primeraka

* The publication is the result of reserach within the project program “*Jean Monnet Module for European Monetary Law*”, co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union, Agreement Number 620002-EPP-1-2020-1 RS-EPPJMO-MODULE.

With the support of Erasmus plus program of European Union

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

© Sva prava zadržava izdavač. Nije dozvoljeno da ova publikacija ili bilo koji njen deo budu snimljeni, emitovani niti reprodukovani na bilo koji način, uključujući i fotokopiranje, fotografiju, magnetni upis ili bilo koji drugi vid zapisa, bez prethodne pismene dozvole izdavača.

www.prafak.ni.ac.rs

PREDGOVOR

Osnovni razlog predstavljanja ovog Priručnika proizlazi iz činjenice da je pitanje pravnog regulisanja koordinacije monetarne politike u Evropskoj uniji od strateškog značaja za koncipiranje efikasnog ekonomskog i monetarnog sistema u Republici Srbiji na njenom putu evrointegracija. Pitanje koordinacije ekonomske politike aktuelno je još od potpisivanja Rimskih ugovora, kojima su stvorene Evropske zajednice, ali je formalnopravno posmatrano, pravna podloga za koordinaciju ekonomskih politika prvi put ustanovljena Mاستrihtskim ugovorom (1992), kada se uvodi obaveza donošenja opštih (osnovnih) smernica za vođenje ekonomske politike od strane Evropskog saveta koje predstavljaju jedinstveni dokument u kome se na sažet način iznose ciljevi i prioritete ekonomske politike zemalja članica. Najbolji rezultati u procesu koordinacije opšte ekonomske politike postignuti su upravo u segmentu monetarne politike kao njenim najznačajnijim podsistemom što je, između ostalog, motivisalo autore ovog Priručnika da domaću stručnu javnost na koncizan način upoznaju sa glavnim rezultatima i izazovima na tom planu. Autori su u Priručniku bavili problematikom koja se tiče analize prednosti i nedostataka osnivanja Evropske monetarne unije (EMU) i pravnim i ekonomskim kriterijumima konvergencije koje nove države članice moraju ispuniti prilikom ulaska u evrozonu, kao i institucionalnim okvirom glavnih mehanizama koordinacije monetarne politike. Takođe, Priručnikom se žele ponuditi preporuke de lege ferenda o tome koje bi mehanizme koordinacije trebalo primeniti zarad realizacije ciljeva i ostvarivanja funkcija monetarne politike uz istovremeno sagledavanje karakteristika modela koordinacije u sklopu tzv. „novog ekonomskog upravljanja Evropskom monetarnom unijom“ čiji je cilj uspostavljanje monetarne i fiskalne stabilnosti. Priručnik na jednom mestu sublimira problematiku koordinacije monetarne politike kojom su se autori godinama bavili i izučavali u određenom segmentu u svojim doktorskim disertacijama, naučnim monografijama, naučnim radovima i ostalom naučnom opusu.

Zanimljivo je napomenuti da se sam pojam koordinacije u ekonomskom sistemu Evropske unije u današnjim okolnostima više ne odnosi (tradicionalno) samo na usklađivanje instrumenata i mera zajedničke monetarno-kreditne i nacionalne fiskalne politike država članica, već sve više obuhvata i neke nove (ne)ekonomske oblasti poput oblasti obrazovanja, slobodnog kretanja ljudi, zaštite javnog zdravlja, snabdevanja energijom i očuvanja životne sredine. U Priručniku se ukazuje i na određena iskustva zemalja članica EU, čiji kreatori monetarne politike imaju bogatu praksu u koordinaciji i samim tim žele se ponuditi adekvatne smernice za oblikovanje dugoročnog programa ekonomske politike zemalja koje su na putu ka Evropskoj uniji. To je moguće postići na osnovu određenih kriterijuma evaluacije, koji omogućavaju adekvatno strukturalno prilagođavanje domaćeg privrednopravnog sistema i optimalnu kombinaciju mera i instrumenata monetarno-kreditne i fiskalne politike (eng. monetary-fiscal policy mix) kao i ostalih značajnih segmenata ekonomske politike.

U Nišu, decembra 2020. godine

Autori

FOREWORD

The main reason for presenting this Handbook stems from the fact that the issue of legal regulation of monetary policy coordination in the European Union has strategic importance for the conception of an efficient economic and monetary system in the Republic of Serbia on its path to European integration. The issue of economic policy coordination has been topical since the signing of the Treaties of Rome, which created the European Communities, but formally, the legal basis for economic policy coordination was first established by the Maastricht Treaty (1992), when European Council impose member countries the obligation to adopt general economic policy guidelines as a single document that summarizes the objectives and priorities of the economic policy member state. The best results in the process of general economic policy coordination were achieved in the segment of monetary policy as its most important subsystem, which, among other things, motivated the authors of this Handbook to acquaint the domestic professional public concisely with its main results and challenges. In the Handbook, the authors dealt with the analysis of the advantages and disadvantages of establishing the European Monetary Union (EMU) and the legal and economic convergence criteria that the new member states must meet upon joining the Eurozone, as well as the institutional framework of the main monetary policy coordination mechanisms. Also, the Handbook aims to offer *de lege ferenda* recommendations on which coordination mechanisms should be applied to achieve the goals and the functions of monetary policy, while at the same time considering the characteristics of the coordination model within the so-called “new economic governance of the European Monetary Union” aimed to establish monetary and fiscal stability. In one place, the Handbook sublimates the issue of monetary policy coordination, which the authors have been dealing with and studying in a certain segment for years in their doctoral dissertations, scientific monographs, scientific papers, and another scientific opus.

It is interesting to note that the very notion of European Union economic system coordination in today's circumstances no longer refers (traditionally) only to the harmonization of instruments and measures of common monetary and national fiscal policy of member states, but increasingly includes some new (non) economic areas such as education, free movement of people, protection of public health, energy supply and environmental protection. The Handbook also points to certain experiences of EU member states, whose monetary policymakers have a rich practice in coordination and thus want to offer adequate guidelines for shaping the long-term economic policy program of countries on their way to the European Union. This can be achieved based on certain evaluation criteria, which enable adequate structural adjustment of the domestic economic and legal system and the optimal combination of monetary and fiscal policy measures and instruments (policy mix), as well as other important segments of economic policy.

In Niš, December 2020

Authors

SADRŽAJ

PREDGOVOR	3
1. KRATAK ISTORIJSKI OSVRT NA POČETAK PROCESA KOORDINACIJE OPŠTE EKONOMSKE POLITIKE U EVROPSKOJ UNIJI.....	7
2. UKRATKO O POJMU KOORDINACIJE EKONOMSKE POLITIKE U EVROPSKOJ UNIJI.....	15
2.1. KORISTI I TROŠKOVI KOORDINACIJE EKONOMSKE POLITIKE U EU	18
2.2. OBLICI KOORDINACIJE EKONOMSKE POLITIKE U EVROPSKOJ UNIJI	20
3. RAZVOJNI PUT EVROPSKE EKONOMSKE I MONETARNE UNIJE	23
4. TROŠKOVI I KORISTI STVARANJA MONETARNE UNIJE.....	28
5. USAGLAŠAVANJE MONETARNE I FISKALNE POLITIKE U EVROPSKOJ UNIJI (FINE TUNING)	31
6. ULOGA EVROPSKOG SAVETA I EVROPSKE KOMISIJE U PROCESU KOORDINACIJE MONETARNE POLITIKE	53
7. FUNKCIJE OSNOVNIH SMERNICA ZA KOORDINACIJU EKONOMSKE POLITIKE U MONETARNOJ SFERI	60
8. NOVI KONCEPT EKONOMSKOG UPRAVLJANJA U EKONOMSKOJ MONETARNOJ UNIJI I EVROPSKI STABILIZACIONI MEHANIZAM	65
9. MONETARNE INTEGRACIJE I EVROPSKA BANKARSKA UNIJA.....	70
10. OPŠTI KOMENTAR	75
11. KORIŠĆENA I PREPORUČENA LITERATURA ZA DALJE ČITANJE.....	78

“The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.”

CONTENT

PREFACE.....	4
1. A BRIEF HISTORICAL OVERVIEW ON THE BEGINNING OF GENERAL ECONOMIC POLICY COORDINATION IN THE EUROPEAN UNION.....	7
2. BRIEFLY ON MONETARY POLICY COORDINATION IN THE EUROPEAN UNION.....	15
2.1. BENEFITS AND COST OF THE COORDINATION.....	13
2.2. FORMS OF COORDINATION	18
3. DEVELOPMENT PATH OF THE EUROPEAN ECONOMIC AND MONETARY UNION	23
4. COST AND BENEFITS OF MONETARY UNION	28
5. FINE-TUNING OF MONETARY AND FISCAL POLICY IN EUROZONE	31
6. THE ROLE OF THE EUROPEAN COUNCIL AND THE EUROPEAN COMMISSION IN PROCESS OF MONETARY POLICY COORDINATION	53
7. FUNCTIONS OF BASIC GUIDELINES FOR ECONOMIC COORDINATION POLICIES IN THE MONETARY SPHERE.....	60
8. NEW ECONOMIC GOVERNANCE IN EUROPEAN MONETARY UNION AND THE EUROPEAN STABILITY MECHANISM	65
9. MONETARY INTEGRATION AND THE BANKING UNION.....	70
10. GENERAL COMMENTS AND REMARKS	75
11. USED AND RECOMMENDED LITERATURE FOR FURTHER READING	78